

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: +420 221 183 585
E-mail: michaela.dimitrova@soc.cas.cz

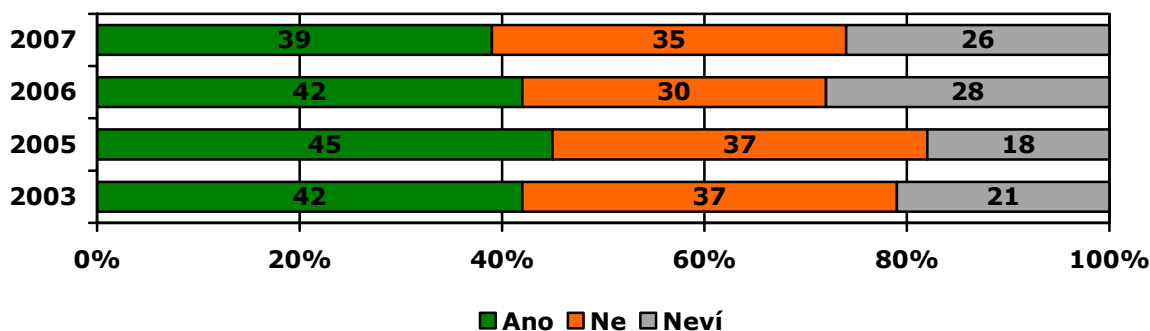
Češi a svatby

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2007, v07-11</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>5. 11. - 12. 11. 2007</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1060</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>OV.58, OV.59, OV.60, OV.61, OV.62</i>
Zveřejněno dne:	<i>8. ledna 2008</i>
Zpracoval:	<i>Michaela Dimitrová</i>

Plánování uzavření sňatku, hodnocení výroků souvisejících se vstupem do manželství a také porovnávání důležitosti některých životních cílů bylo předmětem šetření, které Centrum pro výzkum veřejného mínění realizovalo v listopadu 2007.

Svobodným, rozvedeným a ovdovělým byla pokládána otázka, zda plánují v budoucnu uzavřít sňatek. Podle získaných vyjádření téměř dvě pětiny z nich chtějí v budoucnu vstoupit do manželství (39 %), ovšem na druhé straně negativní odpověď uvedlo v této souvislosti 35 % osob. Poměrně významný podíl též tvoří lidé, kteří neví, jak se k této životní události postavit (26 %). Hledisko časového vývoje je zachyceno v grafu 1. Z tohoto kontextu je možné říci, že klesají podíly osob zastávající vyhraněný postoj ve prospěch nerozhodnutých.

Graf 1: Chcete v budoucnu uzavřít sňatek? (v %)¹

Z analýzy druhého stupně vyplynuly určité statisticky významné rozdíly v získaných odpovědích u následujících sociodemografických charakteristik. Svobodní častěji plánují v budoucnu vstoupit do manželství, naopak rozvedení a ovdovělí tuto možnost častěji odmítají. Tyto výsledky v podstatě korespondují se zjištěnými diferencemi podle věku. Mladí lidé do 29 let, kteří jsou ve většině případech svobodní, častěji plánují uzavření sňatku. Osoby starší 45-ti let oproti tomu častěji s budoucím sňatkem nepočítají. Zajímavé jsou též zjištěné rozdíly podle pohlaví, a to zejména z hlediska odmítavého a nerozhodnutého stanoviska. Muži častěji než ženy neví, zda v budoucnu vstoupí do manželství. Ženy častěji než muži dávají jednoznačnou odpověď a vyjadřují tak negativní postoj k možnému budoucímu vstupu do manželství. Z pohledu kladného vztahu k uzavření sňatku nebyly mezi muži a ženami nalezeny žádné statisticky významné diference. A konečně lidé deklarující dobrou životní úroveň častěji plánují uzavření manželství a naopak osoby, jež svou životní úroveň označují za špatnou, častěji možnost manželství odmítají.

Češi, kteří v předchozí otázce deklarovali daný vyhraněný postoj k možnému budoucímu vstupu do manželství, dále spontánně uváděli důvody proč plánují nebo proč neplánují v budoucnu uzavřít sňatek. Mezi důvody, které vysvětlují kladný postoj k manželství, se nejčastěji vyskytovala odpověď „kvůli dětem, založení rodiny“ (celkem 21 %). V opačném případě se nejčastěji jednalo o vyjádření, že sňatek neplánují zejména kvůli věku, zdravotnímu stavu (celkem 20 % dotázaných). Podrobnější přehled získaných vyjádření je uveden v tabulce 1.

Tabulka 1: Důvody (ne)plánování sňatku (v %)²

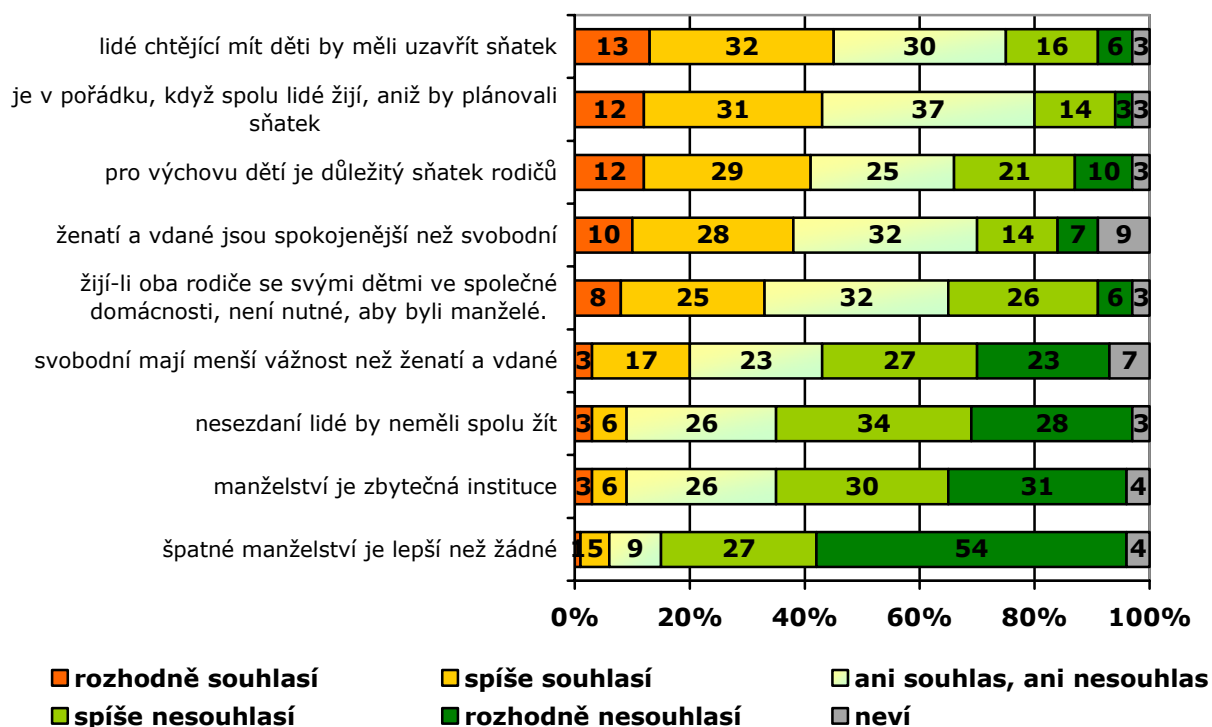
Důvody plánování sňatku	Důvody neplánování sňatku
Kvůli dětem, založení rodiny (21 %)	Věk, zdravotní stav (20 %)
Samozřejmost až nutnost, norma (13 %)	Svoboda, chce být sám (16 %)
Jistota, spokojenost, klid, závazky (10 %)	Špatná zkušenost (10 %)
Dva jsou vždy lepší než jeden (7 %)	Svatba je zbytečná (7 %)
Z lásky, završení vztahu, má vážnou známost (6 %)	Obecné výroky bez jasného důvodu - nechce, nepotřebuje (5 %)
Majetek, finanční zabezpečení (5 %)	Nemá partnera (3 %)
Obecné výroky o negativních svobody a pozitivních manželství (5 %)	Vdovy, vdovci (3 %)
Osamostatnění od rodičů (2 %)	Kvůli dětem (1 %)
Právní výhody (2 %)	Složitost rozvodového řízení (1 %)
Opora ve stáří (1 %)	

¹ Znění otázky: „Chcete někdy v budoucnu uzavřít sňatek?“ Možnosti odpovědí: „ano“, „ne“, „neví“.

² Znění otázky: „Uvedte, prosím, důvody, proč ano.“ Otevřená otázka.
„Uvedte, prosím, důvody, proč ne.“ Otevřená otázka.

Kromě konkrétních odpovědí deklarujících plány ohledně budoucího uzavření sňatku, nás také zajímaly postoje občanů k vybraným výroky týkajících se partnerského a manželského soužití (viz graf 2). Své názory v této věci již vyjadřovali všichni bez rozdílu rodinného stavu – tedy svobodní(é), rozvedení(é), ovdovělí(é) i ženatí a vdané. Největší názorovou shodu projevují čeští občané v nesouhlasném stanovisku vůči tvrzení „špatné manželství je lepší než žádné“ (s výrokem nesouhlasí 81 %), „nesezdání lidé by neměli spolu žít“ (nesouhlas vyslovilo 62 %), „manželství je zbytečná instituce“ (nesouhlasí 61 %) a „svobodní mají menší vážnost než ženatí a vdané“ (nesouhlasí 50 % osob). V postojích k ostatním tvrzením již nejsou čeští občané tak jednotní. S názorem, že „lidé chtějící mít děti by měli uzavřít sňatek“ souhlasí 45 % Čechů. Téměř stejný podíl dotázaných (43 %) projevuje souhlas s výrokem „je v pořádku, když spolu lidé žijí, aniž by plánovali sňatek“. Dvě pětiny (41 %) občanů pak deklaruje kladný postoj k tvrzení „pro výchovu dětí je důležitý sňatek rodičů“. Názor, že ženatí a vdané jsou spokojenější než svobodní je správný podle 38 % lidí. Nejvíce rozporuplně pak Češi pohlíží na výrok „žijí-li oba rodiče se svými dětmi ve společné domácnosti, není nutné, aby byli manželé“. V tomto případě se souhlasně vyslovuje 33 % osob, na druhé straně téměř stejný podíl (32 %) zaujímá postoj nesouhlasný. Celkově je možné konstatovat, že čeští občané jsou k partnerskému soužití jako takovému poměrně benevolentní. Ovšem v momentě, kdy do věci začínají vstupovat otázky spojené s výchovou a péčí o děti, začíná mezi Čechy převládat postoj upřednostňující uzavření sňatku.

Graf 2: Souhlas s výroky o partnerském a manželském soužití (v %)³

Pozn.: Výroky v grafu řazeny sestupně dle podílu souhlasných odpovědí.

³ Znění otázky: „Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky? a) Ženatí muži a vdané ženy jsou obecně spokojenější než svobodní, b) Lidé, kteří chtějí mít děti, by měli nejdříve uzavřít sňatek, c) Je v pořádku, když spolu lidé žijí, aniž by plánovali sňatek, d) Špatné manželství je lepší než žádné, e) Pokud žijí oba rodiče se svými dětmi ve společné domácnosti, není nutné, aby byli manželé, f) Není správné, aby spolu žili partneři v jednom bytě, pokud nebyli oddáni, g) Svobodní lidé mají menší vážnost mezi lidmi než vdané a ženatí, h) Pro výchovu dětí je velmi důležité, aby měli jejich rodiče uzavřen sňatek, i) Manželství je zbytečná instituce.“ Možnosti odpovědí: „rozhodně souhlasí“, „spíše souhlasí“, „ani souhlas, ani nesouhlas“, „spíše nesouhlasí“, „rozhodně nesouhlasí“, „neví“.

S většinou výroků podporující důležitost manželské instituce častěji vyjadřují rozhodný souhlas lidé starší 60-ti let, ženatí/vdané a také ovdovělí. Naopak rozhodný nesouhlas deklarovali u některých tvrzení tohoto typu častěji osoby z věkové kategorie 20-29 let.

Subjektivní pocit důležitosti manželského soužití v kontextu srovnání s jinými životními cíli zachycuje tabulka 2. Češi měli uvedené položky seřadit od prvního místa po sedmé podle toho, jak moc jsou z jejich pohledu v životě důležité. Zjištěné celkové pořadí (včetně konkrétních hodnot průměrného pořadí) v podstatě odpovídá závěrům z předešlých šetření. Životní cíl „vdát se, oženit se“ řadí čeští občané do středu pomyslného žebříčku (průměrná hodnota 4,04). V porovnání s tímto se podle získaných vyjádření jeví jako důležitější cíl „mít partnera“ (průměrné pořadí 2,95), „mít děti“ (průměrné pořadí 3,18) a „úspěch v zaměstnání“ (průměrné pořadí 3,38). Naopak za méně důležité než je uzavření sňatku považují Češi „mít co nejvyšší vzdělání“ (průměrné pořadí 4,30), „věnovat se zálibám“ (průměrné pořadí 4,75) a „žít společenským životem“ (průměrné pořadí 5,40).

Tabulka 2: Důležitosti životních cílů (průměrné pořadí)⁴

	2003	2005	2006	2007
mít partnera	3,03	3,01	2,96	2,95
mít děti	3,24	3,23	3,23	3,18
úspěch v zaměstnání	3,40	3,38	3,44	3,38
vdát se, oženit se	4,02	3,93	4,04	4,04
co nejvyšší vzdělání	4,18	4,24	4,12	4,30
věnovat se zálibám	4,80	4,75	4,76	4,75
žít společenským životem	5,32	5,47	5,43	5,40

⁴ Znění otázky: „Následující položky seřadte od nejdůležitější po nejméně důležitou, kde 1 znamená nejdůležitější a 7 nejméně důležitá. Každá číslice může být použita pouze jednou. Seřadte prosím, jak je pro Vás v životě důležité: a) dosáhnout úspěch v zaměstnání, b) vdát se, oženit se (být vdaná, ženatý), c) žít pestrým společenským životem, d) mít děti, e) věnovat se svým zálibám, f) mít stálého partnera, g) dosáhnout co nejvyššího vzdělání?“